

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Jacobi Wimpfelingij Schletstatensis Elegantie maiores

Wimpfeling, Jakob

[Heidelbergae], 1499

De participiis

[urn:nbn:de:bsz:31-131221](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-131221)

Participijs

loco spectatim nominatimq; determinat.

Tam et quam sibi respondent vt tñ chara mihi patria est q̄z tibi luanda
vita Sumit venuste tam pro ita: vt hic non est tam doctus vt credidi

Tantisper postulat post se dum pro donec siue quādiu. Significat autē tā
tisper sicut tamdiu. Dum autē et donec sumuntur pro vsq; ad et pro quādiu.
De primo. Dabo operam voluptatibus donec moriar. i. vsq; ad mortē. De
secundo. Dabo operā voluptatibus donec viuo. i. q̄zdiu viuo. Terē. Ego tan
tisper te dica volo mecum dum id quod volo facis. tantisper id est tamdiu dū
id est quamdiu. Laurentiu Galla

Tantopere. id est tam valde.

Tum supra cum.

Ubi pro postq; ornatiū est. Significat etiam locum. et sic geminatur Ubi
vbi hoc est vbiq; vel in quocūq; loco. Nam plerq; talia etiam nomina cū
geminantur significant quantum ea sola non repetita adiuncta hac dictione
cūq;. vt Ubiubi id est vbiq; vtur. i. vtrūq;. quorū id est quorūq; quisq;
hoc est quicūq;. Supra de pronomib; p̄cepto. xj.

Utiq; pro secundo loco siue ediuerso vel contrario. Sumit etiam pro
inuicem et mutuo. Virgali. Quid possit vterq; utriusq; experiamur. De ino
uicem Quintilianus: Inuicem sustinetes: Inuicem innixi. id est alter alterū
sustinens et vterq; alteri innitētes. Mutuo significat quantū inuicem: vt mu
tuo se amant. et mutuius amor. Lau.

Utro. i. sine requisitione. vt Utro ad te veni. i. ad te non requisitus veni.
Sponte etiam transferimus ad res insensatas. vt multe arbores sponte na
suntur. id est per se. Lau.

Utr id est q; et circa coniunctiuū ornatiū subintelligitur q̄z exprimitur. vt
id est vt pote: vt id est qualiter: et in ea significatione geminatur vtur id est vt
cūq; vel qualitercūq;. Supra vbi.

De Participijs.

Participiū habet tantam interdum gratiam vt sine eo nō sit latīna
plane oratio vt male dicitur. Circūdedimus castris fossam et val
lū ne hostes venire possint et nos opprimere: quali fossa et vallum
ideo fiant aut hoc prestare queant: ne hostes venire possint. Ideo dicendū
fuit: ne venientes hostes nos opprimant. Lau.

Participiū futuri passiuī temporis transit in nomē. vt amandus. i. dignus
amari. colendus dignus coli.

Participia actiua p̄sentis temporis in nomen transeuntia pulchre regunt
ḡm. vt amans tuī: mei amantissimus: obseruans obseruandissimus. sicq; de
alijs quibusdā noibus adiectiuis: qualia sunt audus: timidus: cupidus. ex
ptus. exers qd est extra partē et q̄si carens Supra etiā de hoc de gerūdijs. p̄o

Participiū eleganter ponitur p̄ suo verbo: et hoc relatiuo q; vt (cepto vi.
qd dicit plerq; de rep. bene meruerūt qui stipendiū non accipiunt nec accip
ent. melius sic p̄ participiū. Plerq; de rep. bene meruerūt stipendiū nō accip
entes nec accepturi. Item Scipio liberauit Romā q̄ a barbaris opprimebat
melius sic. Scipio Romam a barbaris oppressam liberauit.

Participiū futuri temporis in rus cū verbo sum es est. melius q̄z verbum
suum futuri temporis ponit. Salustius. Bellum scripturus sum. p̄ scribam

Participia quedam in voce passiuā significant actionē: vt circūspectus est
non qui circūspicitur (qualē significat cōspicius) s; qui circūspicit et in omnē
partem spectat. hoc est prudens et sagax. Consideratus qui considerat: edis

uero inconsideratus. **D**isertus est qui probe: id est bene differit. **C**autus q̄
 cauet. non qui cauetur. **T**utus potius **T**uta v̄bs q̄ tuetur alios: non q̄ ab
 alijs defendatur. tamen circa hominē passiuē: vt **T**utus sum ab hostibus
Argutus qui acute et solerter arguit. et inuestigat. non qui arguitur. **F**alsus
 qui fallit. et etiam qui fallit. i. deceptus. **C**ontentus q̄ continet q̄ d̄ aio satisfacet
Profusus qui profundit. **S**cius q̄ sciens est et argutus. **I**nde scite aduerbiū
 id est a salute et vase. **D**iscretus qui qualitates personarum et rerum discernit
Iuratus qui iurat. **I**nde dicimus iuratus iudex. **D**efectus qui deficit. **Q**uin
 tilianus. **D**efecta labore senectus.

Pauciora sunt participia que passiuē in voce actiua significant. vt euident̄
Nim euident̄ negociū dicit̄ quod videtur aperte et intelligit̄: nō quod videt̄
 et intelligit̄. **S**ic et indulgens cui alij indulgent.

Ablatiui participioꝝ absoluti positi ornant̄ vt regnante. **O**ctauiano cesa
 re. **I**mperante **N**erone. **I**nde noim̄ quorundā ablatiui que dignitates ac ho
 nores significant. pulchre absq̄ rectore ponunt̄. vt **L**ornelio et **S**alba edilib̄
 consilib̄ acte sunt in theatro fabule. **S**cipione cōsule. **D**ionysio rege. nec ad
 dendum est participiū: existente: quoniā adimit orationis venustatem.

Accusatiui et ablatiui participioꝝ p̄ verbo infinitiui ponunt̄. **S**alustius
Priusq̄ incipias consulo. at vbi consulueris mature facto opus est cōsulto.
 pro cōsulare: facto p̄ facere ponit̄. **T**eren. **I**am tam inuentū tibi curabo. et ad
 ductū tuū **P**amphili. **I**nuentū p̄ inuenire: adductū p̄ adducere. **T**erū ora
 tores ablatiui participij p̄ infinitiui licet sepe vtatur raro tamē actō.

Absolutus consumat̄ etiā in superlatiui viro et opt̄ multū p̄fectō tribuit̄.
Abstrusus id est abdit̄. et nullo pacto legendū est obstrusus: quia abstru
 sus venit ab abs et trudo. **O**bstrusus vero nullā inuenire potest originem.
Admotus pro applicatus adiunctus.

Affectus sum bono: et malo etiā cū p̄positione a vel ab et casu. vt **A**ffectus
 sum magnis honoribus a principe. **P**redictus similiter bono et malo p̄dictus
 sum humanitate. **V**tur: diuitijs: dignitate: virib̄: morbo. i. habeo illa. **N**ūq̄
 tamē addit̄ et p̄positio a vel ab cū casu. **S**ūt et noia q̄ in bonū et i malū sumū
 tur. vt notabilis nobilit̄: insignis epimius: vt notabilis macies: nobile scortum
 q̄ d̄ in ordine meretricio excellit̄. et maxime inter alia notū: insignis latro: qui
 maiori audacia grassat̄. **I**nsignis improbitas: insignis et epimia stulticia. **L**

Attonitus. i. territus stupefactus animo percussus.
Confectus sum inopia: languore: sentio pulchre dicitur.
Defunctus supra frui. **D**editus supra dedo.

Disertus ornatiū participiū est. **D**imidiatos. i. in duas partes diuisus.
Desyderatus in bello ab hist̄ oricis sumitur p̄ occisus. vt supra de noib̄
Exanimatus. i. timens et turbatus. **F**retus supra frui.

Faciendus melius q̄ sciendus dicit̄: dicit̄ etiam comici faciendus
Iniens incunantis supra inco.

Mactus magis auctus. **F**estus Pompeus supra macte.
Rogatum te velim. hoc est rogo. **O**ratos vos vclim. i. oro. **L**au.

Obnocius obligatus deuinct̄. de hoc vide **A**ul. **B**el. li. viij. ca. trvj. **F**estus
Pompeus dicit̄. **O**bnocius pene: obligatus ad delictum.

Obseruans. oz. obseruantissimus actiui qui obseruat et colit̄ aliq̄ **O**bo
 seruandus dior. obseruandissim̄. i. q̄ coli et obseruari plurimū ē dign̄ passiuē.
Oruundus significat originē illius loci vnde fuerūt parētes: vt ego suz oz

Coniunctionibus

tus Rome. oriūdius a Placētia Frē nati Carthagine h oriūdi a Syracusis
id est a Syraculanis origine trahentes vñ fuerunt parentes. Lau.

Pacificatus sum pace feci: pacat^o sum in pace sum. vñ ab armis recessi: pla
catus sum: vel ab indignatione animi ad lenitatem redij vel aio leni suz. Lau.

Partus. a. um. lacquisitus. vt imperante Augusto parta est vniuerso or
bi pax. sic r pario peperit sepe pro acquirō acquisiuit.

Passis velis passis r expassis manibz veteres dixerunt etiā a verbo pan
do r significat qñ diductis atq; distentis. Aul.

Potius sum etiā cū grō apud historicos reperit^r Prociuctus. i. xerpedu^o.

Prelens antimus dicitur p̄stans atq; excelles Prelens remediū p̄sens fr̄
id est potēs r in primis efficac. p̄sentissimū periculū. p̄sentissima medicina: re
mediū r venenū p̄sentissimū (qd etiā p̄sentaneū vocatur) quia statim aut sa
nat aut occidit. Lau.

Prestans supra presto cum datiuo.

Relictus p eo qd sup̄est ponit^r: vt null^o locus sup̄est: melius nullus locus
relictus est. au r nihil loci relicū est. i. null^o locus: iuxta primum p̄ceptū de noibz

Rogatum te velim pro rogo eleganter ponitur
Genio petitur^r. p eo qd ē v̄cio oratur^r: p eo qd ē venio oratur^r. L.

De Coniunctionibus.

Coniunctiones sibi adherētes nō nunq; oriant. vt Enimvero: sine
c aut Ac r atq; non solū copulatiue sunt sed etiam valent quantum

adu erbium q̄: vt alter ego feci atq; tu: significat em̄ alter q̄ tu.

Auli Gel. libro. r. ca. vltimo. r Nonius Bar.

Alio qui. p aliunde: puta in alijs rebus: in alijs negotijs vel pro cōsimilibz
vt Nolui molestus esse literis meis alioqui laboranti morbo. At pro sed p

saltem quoq; scriptum inuenitur.
Et pulchre geminatur. vt vir est r doctus r iustus. hoc est nō solū doctus

sed etiam iustus. Item te admirantur r ciues r hospites Lau.

Et si quanq; indicatiuū. Quāuis licet subiunctiuū postulant: r hoc in p̄
cipio orationū: epistolaz. librorū: Lau. Gal. Nisi principio sententiae indica
tiuū. post p̄o principium etiā coniuctiuū admittit. De primo: vt nisi forte pu
tamus denēre P. Sapientē fuisse. De secūdo. vt vapulabis nisi caueas L.

Nisi preter r p̄ter q̄ etiā si hoc nomen aliud non p̄cesserit bene sequuntur
Secus de quā qd quidē hoc nomē aliud ante se desiderat. vt Quid est aial
nisi corpus cū aia concretū recte r latine: Quid est aial q̄ corpus cū aia con
cretum: non recte. addi enim debet aliud. Lau

Porro pro vero vel autem. vt Age porro: pro age vero. Sed hoc interest.
q porro potest esse prima particula locutionis. non sic vero. Lau.

Quādo pro quomā vel quā. Nonius Bar. r Festus Pom. r Lau. li.
ij. ca. xlij. Sic r quādoquidē. L. ibidē. Eiusdē significati est quatenus: vt q̄te
nus negat nobis diu. viueret: reliquamus aliquid quo nos vixisse testemur.

sed Cicero dixit quatenus pro inquātū sicut ea tenus p̄ intantū. Lau. ibidē.

Itē itidē. itidē itidē idē significant. Nempe frequēter interrogatiue ponit^r.

Quantū quamuis: Supra r si. Que coniunctio enditeca cōmunit̄
per r scripta postponitur similibz casibz. vt in sequentia. Hermannī contracti

alemanni de bea virgine. Fac igni scō patriq; verbo. vbi idiote corrigūt p̄rl.

Quidē accipit ad distinguēdas. res vt ego quidē Rome suz. tu p̄o Urbe
nis. Sumit^r etiā quasi p̄ exceptionē illius qd affirmas. vt ab optimis illis q̄
dem viris. sed non satis eruditis. Tertio sumitur quando plenus est sermo